

הצעת חוק מניעת זיהום קרקע וטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט - 2008

פרק א - כללי

- מטרה 1. להגן על הקרקע לשקמה ולשמרה כמשאב לטובת הציבור, הדורות הבאים והסביבה, לרבות החי והצומח שבה, ולמנוע ולצמצם זיהום של קרקע, בין היתר באמצעות קביעת הוראות לגבי מניעת זיהום קרקע, ביצוע בדיקות, שיקום וסילוק של קרקע שזוהמה.
- הגדרות 2. בחוק זה -
- "אתר הפסולת הרעילה" – מפעל לנטרול וטיפול בפסולת תעשייתית ופסולת חומרים מסוכנים שברמת חובב;
- "אתר טיפול בקרקע" – מקום בעל תשתית מתאימה לטיפול בקרקע מזוהמת על מנת לאפשר שימוש בה או מחזור;
- "אתר לסילוק פסולת" – מקום המשמש לפינוי ולסילוק של פסולת המורשה לפי כל דין;
- "בעל הקרקע" – בעל המקרקעין, כמשמעותו בחוק המקרקעין, התשכ"ט - 1969¹ (להלן – חוק המקרקעין), למעט אם הוא מינהל מקרקעי ישראל, ובקרקע שבעליה הוא מינהל מקרקעי ישראל - חוכר לדורות ואם אין חוכר לדורות, מי שהוא בעל הזכות להחזיק בקרקע, להשתמש בה ולעשות בה כל דבר וכל עסקה בכפוף להגבלות לפי דין או לפי הסכם;
- "חוק סדר הדין הפלילי" - חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982²;
- "חומר מזוהם" - כל אחד מאלה:
- (1) חומר מסוכן כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג – 1993, בכל מצב צבירה;
- (2) שמן שזוקק מנפט גולמי או שיוצר באופן סינתטי, שנועד לשמש לצורך סיכה, בידוד וכיוצא באלה;

¹ ס"ח תשכ"ט 575, עמ' 259
² ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

(3) שפכים המכילים מלח מתהליכי רענון יונים, תעשיית מזון או בורסקאות;

(4) חומרי נפץ ותוצרי פירוקם;

(5) כל חומר שהממונה הורה כי הוא חומר מזהם, בהתאם להוראות סעיף 31;

"טיפול בקרקע מזוהמת" או "טיפול" - הפחתת ריכוזים של החומרים המזהמים המצויים בקרקע לרמה הנדרשת בהתאם לערכי הסף או בהתאם לתוצאות סקר סיכונים;

"מחזיק בקרקע" או "מחזיק" - בין שהשליטה הישירה במקרקעין היא בידי ובין שהשליטה הישירה בהם היא בידי אדם המחזיק מטעמו, וכן מי שמשמש בקרקע בפועל;

"ממונה" - מי שהשר הסמיכו להיות ממונה לעניין חוק זה;

"מנהל רשות המים" - מנהל הרשות הממשלתית שהתמנה לפי סעיף 124 י"ט לחוק המים, התשי"ט-1959³ (להלן - חוק המים);

"מפקח" - מי שמונה לפי סעיף 25;

"סקר סיכונים" - סקר להערכת ההתפשטות של חומר מזהם בקרקע, במים ובסביבה, ולהערכת הסיכון הטמון לאדם ולסביבה כתוצאה מחשיפתם אליו;

"סקר קרקע" או "סקר" - כמשמעותו בסעיף 7(ב);

"עיסוק" - לרבות יצור, יבוא, אריזה, מסחר, ניפוק, העברה, אחסנה, אחזקה ושימוש;

"ערכי הסף" - ריכוזים מירביים של חומרים מזהמים, אשר מעבר להם הקרקע נחשבת קרקע מזוהמת בהתאם לחוברת "ערכי סף ראשוניים למזהמים בקרקעות" בגרסתה העדכנית המפורסמת באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה, בהתאם להוראות הממונה לפי סעיף 31;

"קרקע" - תווך האדמה והמסלע הבלתי רוויים במים, לרבות פני הקרקע וגז הקרקע;

"קרקע חשודה כמזוהמת" - קרקע במקום אשר בו או בקרבתו עסקו בעבר או עוסקים כיום בחומר מזהם, וכן קרקע שקיים חשד כי הגיע אליה חומר מזהם שמקורו באותו מקום או במקום אחר;

³ ס"ח התשי"ט מס' 288

"קרקע מזוהמת" – קרקע שמצוי בה חומר מזהם, ומתקיים אחד מאלה -

(1) ריכוזו של החומר המזהם עולה על ערכי הסף;

(2) הוא גורם שהקרקע תהיה מסוכנת לבריאות הציבור או לסביבה;

(3) הוא גורם שהקרקע לא תהיה מתאימה למטרה שלשמה היא משמשת או שהיא נועדה לשמש;

ולמעט קרקע מזוהמת שעומדת בערכי סף פרטניים שנקבעו לה בסקר סיכונים שאושר על ידי הממונה;

"השר" – השר להגנת הסביבה.

פרק ב' – מניעת זיהום קרקע ודיווח

3. איסור זיהום קרקע (א) לא יגרום אדם לזיהום קרקע, וימנע מכל פעולה המזוהמת קרקע או עלולה לגרום לזיהום קרקע, במישרין או בעקיפין, מייד או בחלוף זמן.

(ב) לא יסלק אדם לקרקע חומר מוצק, נוזל או גז אלא בהתאם להוראות כל דין.

4. דיווח על זיהום קרקע אדם או רשות שיש בידם מידע על חשש לזיהום קרקע או מים, וכן מידע על מקור מים מזוהם, ידווח לממונה.

5. רישיונות לעסקים כל רישיון או היתר זמני הנדרש לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968⁴ להקמתו של עסק ולניהולו, יראוהו כאילו הוא מותנה בקיום הוראות חוק זה.

6. בדיקה תקופתית בקרקע ובמתקנים (א) העוסק בחומר מזהם באופן שחומר מזהם מצוי, משונע, או מאוחסן, כולו או מקצתו, מתחת לפני הקרקע, יגיש לממונה תכנית לביצוע בדיקת אטימות תקופתית למכל, לצנרת ולכל תשתית תת קרקעית אחרת, ולבחינת דליפה של חומרים מזהמים לקרקע (להלן – בדיקת אטימות תקופתית) בתוך שלושה חודשים מתחילת העיסוק, ויבצע את בדיקת האטימות התקופתית בהתאם לאישור הממונה;

(ב) העוסק בחומר מזהם המצוי כולו במכל או בצנרת מעל לפני הקרקע, יערוך בדיקות לגילוי דליפות ממתקנים.

(ג) תוצאות בדיקת אטימות תקופתית יישמרו על ידי העוסק לפרק זמן שלא יפחת מחמש שנים.

(ד) תוצאות בדיקת אטימות תקופתית, המצביעה על חשש לזיהום קרקע, יימסרו על ידי העוסק לממונה תוך שלושים ימים מביצועה.

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 537.

(ה) בדיקה לפי סעיף זה אינה גורעת מחובה לבצע בדיקות בקרקע לפי כל דין.

פרק ג' – ביצוע סקר קרקע

7. חובת ביצוע סקר קרקע (א) מחזיק ובעל קרקע יבצעו סקר קרקע, בהתאם להוראות חוק זה, וידווחו על כך לממונה, בכל אחד מהמקרים הבאים:

(1) מקום בו נמדדו חומרים נדיפים בקרקע או במבנה, גם אם אינם מלווים בריח או שהורגש ריח חזק ומתמשך המצביע על קיום חומר מזהם בקרקע;

(2) נמצא בקרקע או במקור מים חומר מזהם, בין בדרך של בדיקה ובין בכל דרך אחרת, ויש בו כדי להצביע על קיומה של קרקע מזהמת;

(3) נתגלתה דליפה או שפך של חומר מזהם לקרקע.

(ב) ביצוע סקר קרקע יכלול סדרת פעולות שמטרתן לאתר ולתחם את הקרקע המזהמת לרבות הצעת תוכנית לטיפול בשלבים, הכל כמפורט להלן:

(1) שלב ראשון – זיהוי מקורות זיהום אפשריים בהווה ובעבר, לרבות מיקומם, כמותם, וזיהוי החומרים המזהמים בהם נעשה שימוש בהווה ובעבר, על פי בדיקות במסמכים, רישומים, תמונות ותיעוד אחר;

(2) שלב שני – הכנת תוכנית לדיגום בקרקע או במים, שמטרתה לזהות קיומם של חומרים מזהמים בקרקע, כמותם וריכוזם וכן בדיקת היקף הזיהום במרחב, לרבות גזי קרקע;

(3) שלב שלישי - ביצוע דיגום לפי התוכנית שאושרה על ידי הממונה;

(4) שלב רביעי – הכנת דו"ח ממצאי הסקר שבוצע לרבות מסקנות הסקר, אפשרויות השימוש בקרקע עד להשלמת הטיפול בה, ופירוט המשך הפעולות הנדרשות לטיפול בזיהום.

(ג) חובה המוטלת לפי חוק זה על מחזיק ובעל קרקע, תחול על שניהם ביחד ולחוד, אלא אם כוונה אחרת משתמעת.

8. דרישה לביצוע סקר קרקע נוכח הממונה כי בקרקע התקיימו תנאים כאמור בסעיף 7(א) או נמצא זיהום קרקע נראה לעין, או קיים מידע המצביע על אפשרות ממשית לקיומו של זיהום בקרקע, וטרם בוצע סקר קרקע כאמור בסעיף 7, רשאי הוא להורות על ביצוע סקר קרקע לכל אחד מאלה, בין ביחד ובין לכל אחד בנפרד, בין באותו מועד ובין לאחר זמן -

(1) מחזיק או בעל קרקע;

(2) מי שהיה בעבר מחזיק או בעל קרקע באותה קרקע, ואשר השתמש בקרקע באופן שהיה עלול לגרום לזיהום;

(3) מי שיש לו יסוד סביר להניח כי הוא גרם לזיהום הקרקע.

9. הפסקת עבודה עם גילוי קרקע מזוהמת (א) עשה אדם עבודות בקרקע, ובמהלכן נתגלו חומרים מזהמים בקרקע, או שהורגש ריח חזק ומתמשך המצביע על קיום חומר מזהם בקרקע, או זיהום קרקע הנראה לעין, יפסיק כל עבודה בקרקע באופן מיידי ויודיע על כך לממונה.

(ב) הממונה יודיע בכתב, בכל ההקדם ולכל המאוחר בתוך ארבעה ימי עבודה, למי שהודיע לו על גילוי נסיבות כאמור בסעיף קטן (א) וכן לבעל הקרקע ולמחזיק בה על התנאים לחידוש העבודה או יורה על הפסקת העבודה עד למועד שייקבע, או עד לביצוע פעולות שייקבע.

10. שלבי ביצוע סקר קרקע (א) מי שחלה עליו החובה לבצע סקר קרקע לפי הוראות חוק זה -

(1) יגיש לממונה את השלב הראשון והשני של הסקר בתוך חודשיים מיום שחלה עליו החובה, או תוך תקופה אחרת אם אישר זאת הממונה.

(2) יבצע את הסקר בהתאם לתוכנית הסקר כפי שאושרה על ידי הממונה ויחל בביצועו תוך חודש ימים מקבלת אישור הממונה על תוכנית הסקר, או תוך תקופת זמן אחרת אם אישר זאת הממונה.

(3) יעביר את תוצאות הסקר, לרבות תוצאות ביניים שנדרשו, לידיעת הממונה תוך חודש מקבלתן.

(ב) הממונה רשאי לאשר תוכנית לסקר קרקע, לדחותה, או לקבוע תנאים ושלבים לביצועה.

(ג) הממונה רשאי לאשר את מסקנות סקר הקרקע ותוכנית הטיפול, לדחותן, לדרוש את תיקונן או השלמתן, או לקבוע תנאים ושלבים לביצוען.

(ד) הממונה רשאי לאשר ביצוע קידוח ניטור לקרקע לצורך בדיקת נוכחות מזהמי קרקע בה.

11. דיגום קרקע (א) פעולות הדיגום בקרקע בפועל ובדיקת הדגימות במעבדה יבוצעו על ידי מי שהוסמך לכך על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות בהתאם לחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997.⁵

(ב) מבצע הדיגום יפעל על-פי הנחיות הממונה ובהתאם להוראות חוק זה.

⁵ ס"ח התשנ"ז מס' 1624 עמ' 156

פרק ד' – טיפול בקרקע מזוהמת

12. חובות מחזיק ובעל קרקע מזוהמת (א) עם גילוי קרקע מזוהמת, חייב מחזיק ובעל קרקע מזוהמת לפעול לאלתר בקרקע שבשליטתו -

(1) להפסיק את מקור הזיהום, ככל האפשר;

(2) למנוע המשך התפשטות הזיהום, ככל האפשר, ובכלל זה, הפסקת הפעילות הגורמת לזיהום;

(3) למנוע כניסת אנשים בלתי מורשים לאתר המזוהם על ידי גידור הקרקע המזוהמת;

(4) ליידע הציבור בדבר קיומה של קרקע מזוהמת על ידי הצבת שלטי אזהרה במקום ובגודל בולטים לעין;

(5) לדווח לממונה על קרקע מזוהמת, ומקום בו התגלה זיהום מים או חשש מידי לזיהום מים, לדווח גם למנהל רשות המים;

(6) לנקוט בכל האמצעים למניעת זיהום קרקע עתידי.

(ב) מחזיק ובעל קרקע מזוהמת יגיש לממונה תכנית לטיפול בקרקע במועד שקבע הממונה, בהתחשב, בין היתר, בתוצאות סקר הקרקע, ויטפל בקרקע בהתאם להוראות חוק זה.

13. חובות מזהם קרקע (א) מי שגרם לזיהום קרקע, שאינה בחזקתו או בבעלותו, חייב לפעול לאלתר -

(1) למניעת המשך התפשטות הזיהום ובכלל זה, הפסקת הפעילות הגורמת לזיהום;

(2) לדווח לממונה על קרקע מזוהמת, ומקום בו התגלה זיהום מים או חשש מידי לזיהום מים, ידווח גם למנהל רשות המים;

(ב) זיהם אדם קרקע (להלן – מזהם הקרקע), בין אם הקרקע בחזקתו או בבעלותו, בין אם היתה בחזקתו או בבעלותו בעבר ובין אם לא, ישא בהוצאות ביצוע סקר הקרקע ובהוצאות לטיפול בקרקע המזוהמת לפי חוק זה, לפי שיעור תרומתו ומידת אחריותו לזיהום הקרקע. לעניין זה, חייב מזהם קרקע לשאת בהוצאות כאמור, אף אם זיהום הקרקע על ידו לא נגרם בעבירה.

(ג) מזהם קרקע, שאינה בבעלותו או בחזקתו, רשאי לבצע את סקר הקרקע ואת הטיפול בקרקע במקום לשאת בהוצאות ביצוע הסקר והטיפול בקרקע של המחזיק ובעל הקרקע, ובלבד שהמחזיק או בעל הקרקע המזוהמת, לפי העניין, הסכים לכך ושלא יהיה בכך כדי לעכב את ביצועם של הסקר והטיפול.

14. טיפול בקרקע מזוהמת
- (א) טיפול בקרקע מזוהמת יבוצע על-פי תוכנית שאישר הממונה.
- (ב) נמצא בקרקע מזוהמת חומר מזוהם, ולא נקבע לחומר ערך סף כהגדרתו בחוק זה, רשאי הממונה לקבוע את הריכוז המרבי של החומר המזוהם המותר בקרקע, לפיו יבוצע הטיפול בקרקע.
- (ג) אישור לתוכנית טיפול בקרקע מזוהמת כאמור בסעיף קטן (א), מקום בו זוהמו מים או התעורר חשש מידי לזיהום מים, יינתן לאחר התייעצות עם מנהל רשות המים, או מי שהוא הסמיך לשם כך.
- (ד) מבלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א) רשאי הממונה לדרוש שהטיפול בקרקע שזוהמה יבוצע במקום בו מצויה הקרקע המזוהמת או באתר טיפול בקרקע, אם הדבר יאפשר שימוש בה או מחזוריה.
- (ה) פנה מחזיק או בעל קרקע לקרן, לפי הוראות סעיף 23 לחוק זה, והתקיימו בו התנאים האמורים באותו סעיף, בבקשה לקבל מימון לטיפול בקרקע המזוהמת, רשאי הממונה להורות למחזיק ולבעל הקרקע לבצע פעולות מיידיות לשם הפסקת הזיהום ומניעת התפשטותו עד לביצוע הטיפול. הממונה יהיה רשאי לתקן ולהוסיף הוראות לעניין זה מעת לעת.
- (ו) הוכח להנחת דעתו של הממונה כי קרקע מזוהמת טופלה לפי חוק זה, ייתן אישור על כך בכתב למבצע הטיפול, למחזיק ולבעלים.
15. תוכנית לסקר סיכונים
- (א) מי שחלה עליו החובה לטפל בקרקע מזוהמת לפי חוק זה, רשאי להגיש לממונה תכנית לביצוע סקר סיכונים בתוך 3 חודשים מהשלמת השלב הרביעי של סקר הקרקע, ויבצע את הסקר בהתאם לאישור הממונה.
- (ב) הממונה רשאי לאשר תוכנית לסקר סיכונים, לדחותה, או לקבוע תנאים ושלים לביצועה.
- (ג) תוצאות הסקר, לרבות תוצאות ביניים שנדרשו, יועברו לידיעת הממונה תוך חודש מקבלתן.
- (ד) הממונה רשאי לאשר את ממצאי סקר הסיכונים ותוכנית הטיפול, לדחותם, או לקבוע תנאים ושלים לביצועם.
16. אישור פינוי קרקע מזוהמת
- לא תפונה קרקע מזוהמת לאתר טיפול בקרקע, לאתר לסילוק פסולת, לאתר הפסולת הרעילה, לשריפה או לכל אתר אחר, אלא אם ניתן אישור פינוי בכתב מאת הממונה, ולא יקבל אדם קרקע מזוהמת כאמור, אלא אם הוצג לו אישור פינוי.

שמירת מסמכים 17. מי שחלה עליו החובה לטפל בקרקע מזוהמת, ואשר מפנה קרקע כאמור בסעיף 16, יחזיק וישמור לתקופה שלא תפחת מעשר שנים, את אישור הפינוי כאמור בסעיף 16 ומסמכים המעידים על קליטת הקרקע באתר אליו פונתה הקרקע המזוהמת לפי העניין, ויציגן בפני הממונה, או בפני מי שפועל מטעמו, להוכחת פינויה של קרקע מזוהמת כנדרש.

פרק ה' – אמצעים אזרחיים

עוולה בניזקין 18. (א) מעשה או מחדל בניגוד להוראות לפי חוק זה, הם עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש]⁶, יחולו עליהם, בכפוף להוראות חוק זה. (ב) נעשתה עוולה כאמור בסעיף זה על ידי תאגיד, יהיה אדם אחראי גם הוא לעוולה, אם היה אותה שעה מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או עובד בכיר האחראי לתחום שבו נעשתה העוולה, אלא אם כן הוכיח שניים אלה:

(1) העוולה נעשתה שלא בידיעתו;

(2) הוא נקט באמצעים סבירים בנסיבות העניין כדי למנוע את העוולה.

גופים שעניינם בשמירת איכות הסביבה 19. (א) תובענה בשל עוולה לפי חוק זה יכול שתוגש בידי גוף שזכאי להגיש תובענה לפי סעיף 6 לחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992⁷, ובלבד שאם עילת התביעה היא מעשה או מחדל שגרמו נזק לאדם מסוים, אותו אדם הסכים לכך.

(ב) בתובענה בשל עוולה לפי חוק זה רשאי בית המשפט לתת לגוף כאמור בסעיף קטן (א) להשמיע את דברו, בדרך שיוורה.

חובות מוכר ומשכיר 20. בעל זכות במקרקעין הכוללים קרקע מזוהמת, וכן מחזיק או בעל קרקע החייב בביצוע סקר קרקע לפי חוק זה, יודיע לרוכש או לשוכר הקרקע, לפי העניין, על היותה של הקרקע מזוהמת או חייבת בביצוע סקר קרקע לפי הוראות חוק זה, טרם כריתת החוזה.

הסכם חכירה 21. (א) על אף האמור בהוראות כל הסכם חכירה, שנערך בין מינהל מקרקעי ישראל (להלן בסעיף זה – המינהל) לבין חוכר מקרקעין הכוללים החשודה כמזוהמת, חייב החוכר לבצע סקר קרקע בתום תקופת החכירה של הקרקע, ואם נמצא כי הקרקע מזוהמת, כתוצאה מהשימוש שנעשה בה על ידי אותו חוכר, לטפל בקרקע בהתאם להוראות חוק זה, טרם השבת המקרקעין למינהל או העברתם לאחר ברשות המינהל.

⁶ דמ"א תשכ"ח, עמ' 266.
⁷ ס"ח התשנ"ב, עמ' 1394.

(ב) על אף האמור בהוראות כל הסכם חכירה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי המינהל לסרב לקבל קרקע חשודה כמזוהמת או קרקע מזוהמת מהחוכר אם לא ביצע בה סקר קרקע ולא טיפל בה, לפי העניין, וכן רשאי המינהל לחייב את החוכר בעלויות הטיפול בקרקע ובשיעור ירידת ערכה של הקרקע, והכל על מנת להבטיח כי הקרקע תטופל.

פרק ו' – קרן לשיקום קרקעות מזוהמות

קרן לשיקום קרקעות מזוהמות 22. (א) מוקמת בזה קרן לשיקום קרקעות מזוהמות במסגרת המשרד להגנת הסביבה (להלן – הקרן).

(ב) מטרת הקרן תהיה לרכז אמצעים כספיים למניעת זיהום קרקע, לטיפול ולשיקום קרקעות מזוהמות, ולאיסוף ועיבוד נתונים בעניין קרקעות מזוהמות.

(ג) השר יתקין תקנות בדבר סדרי הפעלת הקרן.

(ד) כספי הקרן יועדו למטרותיה בלבד, ויוצאו לפי הוראות השר.

(ה) כספי הקרן יבואו מתקציב המדינה, היטלים, עיצומים כספיים וקנסות ששולמו לפי חוק זה.

(ו) השר ידווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בסוף כל שנת תקציב על פעולות הקרן, הכנסותיה והוצאותיה.

מימון טיפול בקרקע מזוהמת 23. (א) מחזיק או בעל קרקע שזוהמה על ידי אחר, רשאי לפנות לקרן לצורך קבלת מימון או החזר על הוצאות הטיפול בקרקע, אם זהות המזהם אינה ידועה או שהמזהם הוא תאגיד שחדל להתקיים ואין לו בעלים, או שהמזהם היה אדם שאין לו עזבון, או שהמזהם הוא חדל פרעון, והתקיים אחד מתנאים אלה:

(1) במועד כניסת חוק זה לתוקף, היתה בידו קרקע הידועה כמזוהמת, והוכיח שהזיהום לא נגרם על ידו;

(2) התגלה כי קרקע שהיתה בהחזקתו או בבעלותו לפני כניסת החוק לתוקף, היא מזוהמת, והוא הוכיח, שביצע סקר קרקע וקיים את חובותיו כמחזיק או כבעל הקרקע, לפי העניין, בהתאם להוראות חוק זה, וכי הזיהום לא נגרם על ידו;

(3) רכש קרקע, והתגלה לאחר מכן כי הקרקע היא מזוהמת, ובלבד שהתקיימו כל אלה -

(1) לפני הרכישה לא היה כל יסוד לחשד שהקרקע היא מזוהמת, או שהקרקע היתה חשודה כמזוהמת ובוצע סקר קרקע שהראה כי הקרקע אינה מזוהמת, או כי הזיהום בקרקע טופל;

(2) הזיהום לא נגרם על ידו ;

(3) עם גילוי החשד לזיהום פעל בהתאם לחובותיו כמחזיק או כבעל קרקע לפי הוראות חוק זה.

(ב) מחזיק או בעל קרקע שזוהמה על ידי אחר, חייב לנקוט את כל האמצעים הסבירים על מנת לקבל את המימון לביצוע הטיפול בקרקע המזוהמת ממזהם הקרקע. הקרן תהיה רשאית לדרוש החזר המימון שנתנה למחזיק או לבעל קרקע, או חלקו, אם לא הוכיח שפעל בשקידה ראויה ונקט את כל האמצעים הסבירים לקבלת המימון ממזהם הקרקע.

(ג) קבעה הקרן כי מי שפנה אליה לקבלת מימון בהתאם להוראות סעיף זה זכאי לקבל את המימון, תיקבע הקרן את המועדים שבו יקבל את המימון ואת המועדים לביצוע הטיפול בקרקע, כולו או חלקו.

(ד) הקרן תהיה רשאית לדרוש ממחזיק או בעל קרקע, שקיבל מימון עבור הטיפול בקרקע, וכתוצאה ממנו עלה ערך הקרקע באופן שעולה על שווי המימון שקיבל, להחזיר את עלות המימון של הטיפול.

(א) השר, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, יקבע בתקנות היטל שיקום קרקעות מזוהמות .24 היטל שיקום קרקעות מזוהמות כמזוהמת או מזוהמת (להלן בסעיף זה – קרקע) או מחזיק בקרקע, לרבות מי שעסק בעבר בחומר מזהם, או היה בעל קרקע או מחזיק קרקע; היטל לפי סעיף זה ישולם לקרן שיקום קרקעות מזוהמות.

(ב) שיעור ההיטל, אופן הצמדתו, דרכי תשלומו וגבייתו ייקבעו בהסכמת שר האוצר.

פרק ו' - אמצעי פיקוח ועונשין

סימן 1 : פיקוח

השר רשאי להסמיך, מבין עובדי המדינה, מפקחים בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלא יוסמך מפקח אלא אם כן התקיימו בו כל אלה -

(1) משטרת ישראל הודיעה, בתוך 90 ימים ממועד פנייתו של השר אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי ;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה, בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים.

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים.

סמכויות מפקח 26. (א) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות חוק זה, רשאים הממונה או מפקח, לאחר שהזדהה לפי סעיף 27 -

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו ;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוע ההוראות לפי חוק זה ; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁸ ;

(3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דוגמאות לשם בדיקה וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיוורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת ;

(4) להיכנס למקום, לרבות לכלי טיס, לכלי שיט או לרכב מנועי, ובלבד שלא ייכנס -

(1) למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט ;

(2) למקום המוחזק על ידי מערכת הביטחון, לבית סוהר או למקום המוחזק על ידי משטרת ישראל – כל עוד מתרחשות באותו מקום ובעת כניסת הממונה או המפקח פעילות מבצעית או פעילות עוינת.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה, רשאי ממונה או מפקח –

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור ; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)⁹, בשינויים המחויבים ;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור ; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹⁰ (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים ;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש, ולבצעו ; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

⁸ ס"ח התשה"ה, עמ' 366.
⁹ חא"י, פרק ל"ד, כרך א, עמ' (ע) 439, (א) 467.
¹⁰ דיני מדינת ישראל, התשכ"ט, עמ' 284.

(ג) סירב אדם להיענות לדרישת הממונה או מפקח, על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף זה, והיה חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, רשאי הממונה או מפקח לעכבו עד לבואו של שוטר, ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-75(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996¹¹, בשינויים המחוייבים.

(ד) לא יעשה מפקח שימוש בסמכויותיו לפי סעיף זה לגבי מקום המוחזק על ידי מערכת הביטחון או משטרת ישראל, אלא אם כן הוא בעל התאמה ביטחונית מתאימה.

זיהוי מפקח .27 (א) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא אם יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.

(ב) חובת ההזדהות לפי סעיפים (א) לא תחול בהתקיים אחד מאלה:

(1) אם קיימת ודאות קרובה שמילויה עלול לסכל את ביצוע הסמכות;

(2) אם אישר השר שמילויה עלול לגרום לפגיעה בביטחונו של המפקח או של אדם אחר.

(ג) חלפו הנסיבות שמנעו מילוי החובות לפי סעיף קטן (א), יקיים המפקח את החובות האמורות, מוקדם ככל האפשר.

צו להפסקה, .28 (א) נוכח השר או מי שהוא הסמיך לעניין זה, כי נמצאה קרקע מזוהמת, או כי קיים יסוד סביר שתבוצע פעולה המזוהמת קרקע, או שלא בוצע סקר קרקע בנסיבות המחייבות את ביצועו, רשאי הוא לצוות על הפסקה, צמצום או מניעה של זיהום הקרקע, ובכלל זה ביצוע סקרים ובדיקות, או על טיפול בקרקע המזוהמת לפי העניין, והכל באופן שייקבע בצו, ושתחילתה ממועד מסירתו, ורשאי הוא לדרוש במידת האפשר ובהתאם לנסיבות להחזיר את המצב לקדמותו על כל אחד מהגורמים הבאים:

(1) על מי שגרם לזיהום הקרקע;

(2) למחזיק או לבעל הקרקע;

(3) בהעדר מחזיק או בעל קרקע - על מי שהיה בעבר בעל הקרקע או מחזיק בקרקע, אשר השתמש בקרקע באופן שהיה עלול לגרום לזיהומה.

¹¹ ס"יח התשנ"ו, עמ' 338.

(ב) מי שלא קיים הוראות צו שניתן לפי סעיף זה, רשאי השר או מי שהוא הסמיך לעניין הזה לבצע את הנדרש לפי הצו; משעשה כן, יהיה מי שנצטווה אך לא מילא אחר הוראות הצו, חייב בתשלום כפל ההוצאות שהוצאו לקרן לשיקום קרקעות מזוהמות; על גבייתן של הוצאות שהוצאו לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גבייה).

(ג) מי שהשר הסמיך לעניין ביצוע צו כאמור בסעיף קטן (ב), יהיו לו סמכויות מפקח כאמור בסעיף 26.

(ד) על מסירת צו לפי חוק זה יחולו הוראות סעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹² בדבר המצאת מסמכים, בשינויים המחויבים.

29. בקשה לביטול צו על ידי בית המשפט (א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 28 רשאי להגיש, לבית המשפט לעניינים מנהליים בקשה לביטולו.

(ב) הגשת בקשה לביטול צו, לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

(ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו.

30. רישום הערה (א) נמצא כי קרקע היא מזוהמת, רשאי הממונה להורות לרשם המקרקעין על רישום הערה בפנקס רישום המקרקעין לפי חוק המקרקעין.

(ב) ראה הממונה כי קרקע מזוהמת אשר נרשמה עליה הערה כאמור בסעיף קטן (א), טופלה להנחת דעתו, יורה הממונה לרשם המקרקעין על מחיקת ההערה או תיקונה באופן שישקף את מצבה של הקרקע לאחר הטיפול בה.

31. סמכויות הממונה (א) הממונה רשאי --

(1) להורות, לגבי חומר, כי הוא חומר מזהם לפי הוראות חוק זה, אף אם אינו נכלל בהגדרת "חומר מזהם" אם הוא עלול לסכן את בריאות הציבור או הסביבה, וכן להורות כי חומר מזהם כהגדרתו בחוק זה, אינו מחייב קיום הוראות החוק לגביו, כולן או חלקן;

(2) לעדכן את ערכי הסף;

(3) לתת הנחיות ולפרסם המלצות ונהלים בכל הנוגע ליישום הוראות חוק זה.

¹² ס"ח התשמ"ב, עמ' 1043.

(ב) הוראות לפי חוק המיס, לטיפול במקור מים מזוהם העלול לזהם את הקרקע, או המצוי בקרקע מזוהמת, יינתנו בהתייעצות עם הממונה.

סימן 2: עיצום כספי

32. הודעה על כוונת חיוב בעיצום כספי
היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות המנויות בסעיף 35 (בסימן זה – מפר), רשאי הוא למסור לו הודעה על כוונה להטיל עליו עיצום כספי (בסימן זה – הודעה על כוונת חיוב); בהודעה כאמור יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה המהווה את ההפרה;

(2) שיעור העיצום הכספי והמועד לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפי הוראות סעיף 33;

(4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או חוזרת לפי הוראות סעיף 36.

33. זכות טיעון
מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב רשאי להגיש את טענותיו, בכתב, לממונה, לעניין הכוונה להטיל את העיצום הכספי ולעניין שיעורו, בתוך שלושים ימים ממועד מסירת ההודעה.

34. דרישת תשלום
(א) הממונה יחליט, לאחר ששקל את הטענות שהוגשו לו לפי סעיף 33, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 37.

(ב) (1) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל עיצום כספי, ימסור למפר דרישה לשלם את העיצום הכספי (בסימן זה – דרישת תשלום); בדרישת תשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן כאמור בסעיף 39 והמועד לתשלומו;

(2) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל עיצום כספי, ימסור הודעה על כך למפר.

35. סכום העיצום הכספי
סכום העיצום הכספי יהיה 400,000 שקלים חדשים, ואם בוצעה ההפרה על ידי תאגיד – 800,000 שקלים חדשים, בשל הפרת הוראה מההוראות אלה:

(1) אי דיווח על זיהום קרקע או מים או חשש לזיהום, בניגוד להוראת סעיפים 4, 12(א) ו-13(א);

(2) אי ביצוע בדיקות, אי דיווח על תוצאות בדיקות ואי שמירת תוצאות בדיקות, בניגוד להוראות סעיף 6;

(3) אי דיווח על חובה לבצע סקר קרקע בניגוד להוראות סעיף 7(א);

- (4) ביצוע דיגום שלא לפי הוראות סעיף 11 ;
- (5) אי ביצוע פעולות מיידיות כאמור בסעיפים 12(א)(3), 12(א)(4) ו-14(ה);
- (6) אי מסירת תוצאות סקר קרקע או סקר סיכונים בניגוד להוראות סעיפים 10(א)(3) ו-15(ג);
- (7) אי שמירת אישורים ומסמכים ואי הצגתם כאמור בסעיף 17.
36. הפרה נמשכת והפרה חוזרת (א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק העשרים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.
- (ב) בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לסכום העיצום הכספי; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות המפורטות בסעיף 35 בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע המפר.
37. סכומים מופחתים (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהקבוע בסימן זה, בשיעורים שיקבע.
38. המועד לתשלום העיצום הכספי (א) העיצום הכספי ישולם בתוך שלושים ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 34.
39. הסכום המעודכן של עיצום כספי (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא הגיש את טענותיו כאמור בסעיף 33 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגשה עתירה לבית משפט לעניינים מינהליים, ובית המשפט הורה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בעתירה.
- (ב) סכומי העיצום הכספי כאמור בסעיף 35 יתעדכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו, ולעניין יום העדכון הראשון – לעומת המדד שהיה ידוע בכ"ח סיוון התשס"ח (1 ביולי 2008); הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של מאה שקלים חדשים; בחוק זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

- (ג) הודעה על סכום העיצום הכספי המעודכן לפי סעיף קטן (ב), תפורסם ברשומות.
40. הפרשי הצמדה וריבית
לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו לתקופת הפיגור הפרשי הצמדה וריבית, עד לתשלומו; בסעיף זה, "הפרשי הצמדה וריבית" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹³ (בסימן זה – הפרשי הצמדה וריבית).
41. עתירה
(א) אין בהגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים על דרישה לתשלום עיצום כספי לפי סימן זה, כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא בהסכמת הממונה או אם בית המשפט הורה על כך.
- (ב) התקבלה עתירה כאמור בסעיף קטן (א) לאחר ששולם עיצום כספי, יוחזר העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו ועד יום החזרתו.
42. פרסום
הוטל עיצום כספי לפי סימן זה, יורה הממונה למפר לפרסם בעיתון או בכל דרך אחרת שיורה את דבר הטלת העיצום, את שמו של המפר, את מהות ההפרה שבשלה הוטל ונסיבותיה ואת סכום העיצום.
43. שמירת אחריות פלילית
(א) תשלום עיצום כספי לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה המנויה בסעיף 35.
- (ב) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל עבירה, לא יחויב בשל המעשה המהווה את העבירה בתשלום עיצום כספי, ואם שילם – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

סימן 3: עונשין

44. עונשין
(א) העושה אחד מאלה, דינו מאסר ששה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹⁴ (להלן – חוק העונשין), ואם הוא תאגיד, דינו - כפל הקנס האמור:
- (1) אי ביצוע סקר קרקע בניגוד להוראות סעיף 7(א);
- (2) אי הפסקת עבודה בקרקע בניגוד להוראות סעיף 9(א);
- (3) אי ביצוע סקר קרקע במועדים ובאופן לפי הוראות סעיף 10(א);
- (4) אי ביצוע פעולות מיידיות להפסקת זיהום, בניגוד להוראות סעיפים 12(א)(1), 12(א)(2), 12(א)(6) ו-13(א)(1);

¹³ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

¹⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 864.

(5) אי הגשת תכנית ואי טיפול בקרקע מזוהמת בניגוד להוראות סעיפים 12(ב) ו-14(א);

(6) אי קיום חובת נשיאה בהוצאות בניגוד להוראות סעיף 13(ב);

(7) פינוי או קבלת קרקע מזוהמת ללא אישורים בניגוד להוראות סעיף 16;

(8) אי קיום דרישת פקח או ממונה לפי סמכויותיהם כאמור בסעיף 26;

(9) הפרת הוראה כאמור בסעיף 35, בנסיבות מחמירות;

(10) אי קיום הוראות תקנות מכוח חוק זה.

(ב) העושה אחד מאלה, דינו מאסר שנתיים או פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד, דינו - כפל הקנס האמור:

(1) גרימת זיהום קרקע בניגוד להוראות סעיף 3(א);

(2) סילוק חומרים מוצקים, נוזלים או גזיים לקרקע בניגוד להוראות סעיף 3(ב);

(3) אי קיום דרישת הממונה לביצוע סקר קרקע בניגוד להוראות סעיף 8;

(4) אי ביצוע צו הפסקה, צמצום או מניעת זיהום קרקע בניגוד להוראות סעיף 28(א);

(ג) העובר עבירה כאמור בסעיף קטן (א) או (ב) באופן או בנסיבות מחמירות או הגורם לפגיעה ממשית בסביבה, או שאינו מקיים צו בית משפט לפי סעיף 48 דינו - מאסר שלוש שנים או כפל הקנס שבית משפט היה רשאי להטיל עליו לפי הוראות סעיף זה.

(ד) הייתה העבירה עבירה נמשכת, רשאי בית המשפט להטיל קנס נוסף, בשיעור של חמישה אחוזים מסכום הקנס הקבוע לאותה עבירה, לכל יום שבו נמשכת העבירה מעבר לתקופת הזמן שנקבעה בהתראה ושתחילתה עם מסירתה; לעניין זה "התראה" – התראה בכתב ממי שהשר הסמיכו לעניין זה.

(ה) (1) עבר אדם עבירה לפי חוק זה, והשיג כתוצאה ממנה טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור. לעניין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" – לרבות הוצאה שנחסכה.

(2) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין.

- (ו) עבירה לפי סעיף זה היא מסוג העבירות של אחריות קפידה ;
- (ז) קנס שהוטל בעבירה לפי סעיף זה ישולם לקרן לפי סעיף 22.
45. אחריות מעביד ונושא משרה בתאגיד
- (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי חוק זה בידי עובד מעובדיו, בידי התאגיד או בידי עובד מעובדי התאגיד, לפי העניין; המפר הוראה זו, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין ;
- (ב) נעברה עבירה לפי חוק זה בידי עובד, בידי תאגיד או על ידי עובד מעובדי התאגיד, חזקה היא כי המעביד או נושא המשרה בתאגיד, לפי העניין, הפר חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.
- (ג) בסעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר בתאגיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.
46. גרם מעשה
- כל מקום בחוק שמדובר בו על גרימת מעשה פלוני, רואים אדם כאילו גרם לאותו מעשה גם אם הוא נעשה במקום שבהחזקתו, או על ידי מי שנתון לשליטתו או לפיקוחו, והוא לא נקט כל האמצעים הסבירים למניעתו; הטוען כי נקט אמצעים כאמור - עליו הראיה.
47. שיעורי קנסות
- על אף הוראות סעיף 221(ב) לחוק סדר הדין הפלילי, רשאי שר המשפטים, בהסכמת השר להגנת הסביבה, לקבוע שיעור קנס העולה על סכום הקנס הקבוע בסעיף האמור, לעבירה שנקבעה לפי חוק זה כעבירת קנס וכן לעבירת קנס נמשכת או נוספת שעבר אותו אדם, בהתחשב בסוג העבירה ובנסיבות ביצועה, ובלבד שסכום הקנס לא יעלה על עשרה אחוזים מסכום הקנס המרבי הקבוע לאותה עבירה.
48. סמכויות בית משפט
- (א) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי חוק זה, רשאי בית משפט ליתן צו עשה, צו אל תעשה, וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, לרבות ביצוע צו לפי סעיף 28, והכל כדי להפסיק, לצמצם או למנוע זיהום קרקע.
- (ב) לא יצווה בית משפט כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שנתן לנאשם הזדמנות להשמיע טענותיו; לא התייצב הנאשם לדיון בבקשה על אף שהוזמן כדין, רשאי בית המשפט להחליט בבקשה בהעדרו.
- (ג) תוקפו של צו שניתן כאמור בסעיף קטן (א) יהיה לתקופה שיוורה בית המשפט ויכול שיהיה עד לגמר ההליכים.

(ד) נאשם או תובע רשאים לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטה שנתן בעניין בקשה לצו כאמור בסעיף קטן (א), אם נתגלו עובדות חדשות או השתנו הנסיבות והדבר עשוי לשנות את החלטתו הקודמת של בית המשפט.

(ה) נאשם או תובע רשאים לערער על החלטה בעניין בקשה לצו כאמור בסעיף קטן (א), או על החלטת בית המשפט בבקשה לעיון חוזר; בית המשפט שלעצור ידון בערעור בשופט אחד.

(ו) בקשה לעיון חוזר או ערר יוגשו בכתב, יכילו את תמצית נימוקיהם ויצורפו להם העתקים של החלטות קודמות שניתנו בעניין.

(ז) בעיון חוזר ובערעור רשאי בית המשפט לקיים, לשנות או לבטל החלטה שעליה עוררים או לתת החלטה אחרת במקומה.

(ט) בסעיף זה "תובע" – כמשמעותו בסעיף 12 בחוק סדר הדין הפלילי.

49. חיוב בהוצאות (א) בית משפט שהרשיע אדם בעבירה על חוק זה רשאי בגזר הדין, בנוסף לכל עונש שיטיל, לחייב בתשלום ההוצאות המפורטות להלן, כולן או מקצתן, יהיה סכומן אשר יהיה, אם הוגשה לו על כך בקשה מאת מי שהוציאן:

(1) הוצאות שהוצאו לביצוע סקר קרקע בהתאם לסעיפים 7, 8 ו-10;

(2) הוצאות שהוצאו לטיפול בקרקע בהתאם לפרק ד' לחוק זה.

(ב) הורשעו בעבירה יותר מאדם אחד, רשאי בית המשפט, בהחלטה לפי סעיף זה, להטיל את תשלום ההוצאות על כולם או חלקם, יחד ולחוד, או לחלק סכום זה ביניהם, הכל כפי שנראה לבית המשפט בנסיבות העניין.

(ג) לא פסק בית המשפט בבקשה לפי סעיף זה לגופה, לא יגרע הדבר מזכותו של מי שהוציא את ההוצאות לתובען בתובענה רגילה.

פרק ח' – תיקונים עקיפים

50. תיקון חוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ך-1960,¹⁵ לאחר סעיף 2(ג), יבוא –
מקרקעי ישראל –
מס' 7

"(ד) שמירת מקרקעי ישראל והפיקוח עליהם יהיו בידי המינהל;

¹⁵ ס"ח התש"ך, עמ' 312.

(ה) המינהל ידרוש מכל מחזיק במקרקעי ישראל להגן על מקרקעי ישראל ולשמרם כמשאב לטובת הציבור, הדורות הבאים והסביבה, ולמנוע זיהום של המקרקעין ושל הסביבה.

תיקון חוק התכנון 51. בחוק התכנון והבניה,
והבניה – מס' 88

(א) אחרי סעיף 83ב יבוא –

"חובת ביצוע סקר 83ג. (א) הוגשה למוסד תכנון תכנית שבתחומה קרקע מצויה קרקע החשודה כמזוהמת, או קרקע מזוהמת, לא יחליט מוסד תכנון על הפקדת התכנית בטרם נערך לגביה סקר קרקע, כמשמעותו בחוק מניעת זיהום קרקע וטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט-2009 (להלן – סקר קרקע), וניתנה חוות דעת היועץ הסביבתי, כמשמעותו בסעיף 119ג לחוק זה. בסעיף זה, "תכנית" - תכנית הכוללת הוראות של תכנית מיתאר מקומית או של תכנית מפורטת.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי מוסד תכנון לפטור מחובת עריכת סקר קרקע, כולו או חלקו, טרם הפקדת התכנית –

(1) לגבי תכנית שהוכנה בהתאם לתכנית שהוראותיה גוברות או תכנית המשנה תכנית קודמת, ולתכנית שהוראותיה גוברות או הקודמת לה נערך סקר קרקע;

(2) לגבי תכנית שאופייה, מהותה או רמת הפירוט שבה, אינם מתאימים לביצוע סקר קרקע, ולא ניתן ליתן היתר בניה או הרשאה מכוחה, ובלבד שתצוין בתכנית חובה לערוך סקר קרקע לפי חוק זה או להשלימו, כתנאי להפקדתה של תכנית מאוחרת, שתיערך על פיה ואשר מכוחה ניתן היתר הבניה או ההרשאה.

(3) אם שוכנע, מטעמים חריגים ומיוחדים שיירשמו, ולאחר שהתייעץ עם היועץ הסביבתי, כי מצוי בידיו מידע מספיק בדבר מצב הקרקע בתחום התכנית, כנדרש להפקדתה, ושלא יינתן אישור לתכנית, בטרם נערך סקר הקרקע;

(ג) היועץ הסביבתי יתן את חוות דעתו על סקר הקרקע בתוך 60 ימים מקבלתו. לא הגיש היועץ הסביבתי את חוות דעתו במועד כאמור, רשאי מוסד התכנון לדון בתכנית ובסקר ללא חוות דעת היועץ הסביבתי.

(ד) לא דרש מוסד התכנון ממגיש התכנית לערוך ולהגיש סקר קרקע עובר להפקדתה של התכנית, רשאי הוא לדרוש ממגיש התכנית לערוך ולהגיש סקר קרקע, בכל שלב משלבי הטיפול בתכנית עד לאישורה, אם הובאו לפניו נתונים חדשים המחייבים זאת ובלבד שלמגיש התכנית ניתנה הזדמנות להשמיע את טענותיו בטרם יחליט מוסד התכנון בענין.

(ה) חוות דעת היועץ הסביבתי תכלול התייחסותו לגבי הצורך והעיתוי בהשלמת סקר הקרקע, ביצוע טיפול בקרקע והשימושים האפשריים בקרקע לאחר הטיפול בה.

(ו) התכנית שבתחומה קרקע חשודה כמזוהמת או קרקע מזוהמת תכלול הוראות לגבי ביצוע סקר קרקע או טיפול בקרקע, לפי העניין.

(ז) סעיף זה לא יחול על תוכניות שהופקדו לפני יום ט"ו בטבת תש"ע (1 בינואר 2010), ואולם אם טרם ניתן תוקף לתכנית אשר כוללת קרקע חשודה כמזוהמת או קרקע מזוהמת, במועד זה, לא יאשר מוסד תכנון את התכנית אלא אם בוצע סקר קרקע, בכפוף לשאר הוראות סעיף זה, בשינויים המחויבים.

(ב) בסעיף 145 אחרי סעיף קטן (ג), יבוא:

"(ג1) לא ייתן מוסד התכנון היתר לעבודה או לשימוש מכח תוכנית שבתחומה מצויה קרקע מזוהמת כהגדרתה בחוק מניעת זיהום קרקע וטיפול בקרקע מזוהמת, התשס"ח – 2008, אלא אם בוצע טיפול בקרקע בהתאם להוראות הממונה לפי החוק."

52. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מנהליים – מס' 41
בחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000,¹⁶ בתוספת הראשונה -

(1) בפרט 23, אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) החלטות הממונה לפי סעיפים 6(א), 8, 9(ב), 10, 14, 15, 16, 20, ו- 31(א) לחוק למניעת זיהום קרקע ולטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט-2009;"

(2) בפרט 32, אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) החלטת הממונה לפי סעיפים 32, 34, 36, 37, ו- 42 לחוק למניעת זיהום קרקע ולטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט-2009;"

53. תיקון חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) – מס' 8
בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992,¹⁷ בסעיף 1-1

(1) אחרי ההגדרה "זיהום על ידי קרינה" יבוא "זיהום קרקע – כמשמעותו בחוק למניעת זיהום קרקע ולטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט-2009;"

(2) בהגדרת "מפגע סביבתי", אחרי המילים "זיהום על ידי קרינה" יבוא "זיהום קרקע".

54. תיקון חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות – מס' 8
בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995,¹⁸ בסעיף 1, בהגדרה "חוב", בפסקה (9), אחרי פסקת משנה (ז), יבוא:
"ח) לשם ביצוע צו לפי סעיף 28(ב) לחוק למניעת זיהום קרקע ולטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט-2009."

פרק ט' - ביצוע

55. תחולה על המדינה. חוק זה חל על המדינה.

56. שמירת דינים. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין ולא לגרוע מהן.

¹⁶ ס"ח התש"ס, עמ' 1739.

¹⁷ ס"ח התשנ"ב, עמ' 184.

¹⁸ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

- ביצוע ותקנות 57. (א) השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, ובכלל זה -
- (1) הוראות לעניין מניעת זיהום קרקע, ביצוע סקרים, נקיטת פעולות, אזהרת הציבור, וטיפול בקרקע מזוהמת;
- (2) הוראות לעניין ביצוע בדיקות ודיגומים;
- (3) הוראות לעניין קביעת חומר מזהם, וערכי סף;
- (4) הוראות לגבי סדרי הפעלת הקרן, לרבות מימון ושיפוי של מחזיקים ובעלי קרקע, לרבות קביעת סדרי עדיפויות למימון על ידי הקרן;
- (5) קביעת היטלים ואגרות לפי הוראות חוק זה;
- (6) קביעת סכומים מופחתים של עיצום כספי לפי הוראות סעיף 37;
- (7) קביעת הוראות לעניין פרסום לפי הוראות סעיף 42.
- (ב) שר האוצר, בהתייעצות עם השר, רשאי להתקין תקנות בדבר מתן ניכויים, קיזוזים, פטורים, הנחות ממס או הקלות אחרות ממס, לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש]¹⁹ למחזיק או בעל קרקע המבצע טיפול בקרקע מזוהמת.
- גביה 58. אגרות, היטלים, עיצומים כספיים, קנסות והוצאות לפי חוק זה ייגבו לקרן, ועל גבייתם תחול פקודת המסים (גביה)²⁰.
- הוראת מעבר 59. (א) לעניין סעיף 6 לחוק זה,
- (1) לגבי עיסוק בתחנת דלק, יראו ביצוע בדיקת אטימות תקופתית שבוצעה לפי הוראות כל דין הקיים בעת כניסתו לתוקף של חוק זה, כמילוי החובה על פי חוק זה;
- (2) העוסק בחומר מזהם בעת כניסתו לתוקף של חוק זה יגיש את התכנית לביצוע בדיקת אטימות תקופתית לממונה בתוך שנתיים מיום כניסתו לתוקף של חוק זה.
- (ב) לעניין סעיף 12(ב) לחוק זה, מחזיק ובעל של קרקע הידועה כמזוהמת בעת כניסתו לתוקף של חוק זה, יגיש לממונה תכנית לטיפול בקרקע בתוך 4 חודשים מכניסתו לתוקף של החוק.
- תחילת תוקף 60. תחילתו של חוק זה שנה מפרסומו.

¹⁹ דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] מס' 6, עמ' 120.
²⁰ חא"י, כרך ב' עמ' (ע) 1374, (א) 1399.